

Mocht mettertijd een algemeene achteruitgang van den Ringmusch werkelijkheid blijken, dan lijkt het me niet overbodig hier de aandacht te vestigen op de groote sterfte, volgens mijn bevindingen in Noordwijk optredend onder de nog niet of pas vlugge jongen dezer soort.

JAN VERWEY.

Een Huis-IJsvogel. — Door het stukje dat U over den IJsvogel in „Jonge Leven” schreef, zijn Tuinstraat bewoners erachter gekomen welke vogel 't was, die al eenige jaren lang zich op hun veranda aan de achterkamer of op de daarachter liggende rij boomen (in kleine stadstuintjes) laat zien. Zij verdenken er hem nu ook van de staarten van de visschen in hun, op die veranda staand, aquarium te hebben afgebeten en schuldig te zijn aan het verdwijnen van eenige Salamanders. Het aquarium is reeds een jaar ter ziele, maar ook dit jaar liet de vogel zich nog zien, zij meenen 't laatst in October. Achterburen kregen ook vermoedelijk zijn bezoek op hun veranda, maar zij hadden uitgemaakt, dat zoo iets onbekends „geen vogel was”. Ik bericht U dit, omdat U 't misschien merkwaardig vindt zijn verschijnen midden in de Jordaan, in zoo'n dichte volksbuurt. Verleden jaar zag ik zelf hier den vogel een paar maal in 't Vondelpark.

Hoogachtend

J. F. VAN VLISSINGEN.

Uit de Eelderwolder wildernis. — Ter wille van den goeden naam van den Heer Koster acht ik me verplicht te verklaren, dat ik inderdaad op de door hem bedoelde plek verscheiden exemplaren *Listera ovata* vond, zoodat de mijne niet de eenige in de „Wildernis” waren. Het zou me leed doen, als hij er dus op werd aangezien. Die *Listera's* bevinden zich zo of 30 M. van de plek, waar indertijd de Heer Fiet ze had gevonden, maar ik lang vruchteloos er naar gezocht heb. Hadden we nu maar den schuldige. Want niet alleen *Listera's* worden weggehaald. Ik spreek maar niet van de planten meer, die ik er zelf bracht, doch van indigenen. *Scutellaria minor* is verdwenen, *Euphorbia palustris* bijna. *Utricularia* zag ik een paar jaar, *Triglochin palustris* dit jaar niet terug. *Lijsterbessen* werden uitgerukt, *berkenboschjes* verbrand door het vuurtjestoken, dat veenbrand tengevolge heeft. Verleden jaar vond ik een *patrijzenest* met 15 verzengde eieren, de gebraden kuikentjes er in. Drie opgaande berken zijn vernield. Ik zwijg maar van *kraai*, *boompieper* en *fitis*, die in het verbrande boschje nestelden.

Het mooie complex veen, plas, en bosch, waar zandbodem een paar goede badgelegenheden schiept, werd D. L. N. 6,277 zoo vol geestdrift beschreven. Maar nu is het binnen den polderdijk gekomen en gaat er veel achteruit. De boer zegt natuurlijk: vooruit. *Andromeda* is geschaakt. Het *wollegras* kwijnt, *Orchis latifolia* (zoo die er ooit geweest is) verdween. Den *ringslang* heb ik evenmin als de boer er ooit meer gezien. De *veenbes* vermindert zienderoogen evenals *Comarum palustre*. *Gagel*, *moerasvaren*, *blauwe knoop*, *gentiaan*, *Spaansche ruiter*, *kattenstaart*, *wederik* enz. houden het nog vol, ook de belten van *molinia caerulea*, waarom de boer dit terrein „de blauwe” noemt. Het „Kolkje”, dat op oude kaarten nog staat, is dichtgegroeid, straks wordt het weiland, als de taaie wilgenstobben zijn dood gemaakt, behalve op een stukje in mijn bezit. De *reeën*, die men daar voor 5 jaar nog vinden kon onder den rook van Groningen, de *korhoenders*, *fazanten* en *koeten* zijn al weg. Nog vind ik er *hermelijn*, *haas*, *grutto*, *wulp*, *kwartelkoning*, *tureluur*, *kievit*, *watersnip*, *bokje*, *torenavalk*, *velduil*, *reiger*, *merel*, *rietzanger*, *graspieper*, *leeuwerik*, *rietgors*, *kwikstaart* enz. Maar nu, den 10 Juni ligt het open voor wind en nachtvorst, die de toppen van *Orchis maculata*, *Arnica montana*, *Thalictrum flavum* en varens verschrompelt en tal van bloemen vóór den tijd verwelken doet. Hoewel het nog geen 3 K.M. van Groningen af is, ligt het onder de gemeente Haren, maar juist nog op de grens vindt men binnen de gemeente Groningen op één plek de *Drosera* en de zeldzame *kamvaren* te midden van dicht veenmos en beide heidesoorten.

Het is een weemoedige gedachte, zulk een natuurweelde vlak bij de stad te zien verschrompelen door goede vrienden van de kultuur en kwade van de natuur. Ik wilde wel, dat de stad, als straks in die buurt het nieuwe station zal komen, zich over het „Onlandsche Dijkje”, dat nu slaapt, ontfermde en daarvan een landelijken verbindingsweg maakte, van achter het stadspark kronkelend naar het Witte brugje, waarvan de Heer D. J. V. d.

Ven zulke aardige dingen heeft meegedeeld. Wellicht kon Natuurmonumenten dan nog wat redden van karakteristieke berken- en wilgenboschjes in het rietland.

A. V. VELDHUIZEN.

Pestvogel. — Hedenmorgen tusschen de duindoorns bij Koog-Texel een doode Pestvogel (*Bombycilla garrula*) gevonden. Hoewel het dier lang niet frisch meer was, waren kop en vleugels nog duidelijk te herkennen; evenals de in het rond liggende veeren.

Koog Texel 19 Januari 1921.

M. H. A. STARING.

Verbetering. — Vergun me even te wijzen op een onjuistheid, welke voorkomt in „Een mineralogisch-chemische excursie” afl. 9 der Levende Nat., 1 Jan. '21.

Op bladz. 107 zegt de schrijver onder meer: . . . „Het is n.l. te doen om de kalizouten, die voor bemesting van groote waarde zijn, af te zonderen . . .” En dan: „De magnesiumzouten zijn schadelijk voor de planten en moeten verwijderd.” Waar de Schr. nu magnesiumzouten schadelijk noemt, is hij niet juist. De *magnesiumzouten*, met den nadruk op magnesium, zijn als zoodanig niet schadelijk: 't hangt er maar van af, aan welke zuurrest magnesium gebonden is. Zoo is magnesiumsulfaat *niet* schadelijk, terwijl magnesiumchloride als schadelijk moet verwijderd worden. Eén van de in den handel gebrachte *gezuiverde* kalimeststoffen is dan ook *zwavelzure kalimagnesia* of *patentkali* (K_2SO_4 en $MgSO_4$).

's-Gravenhage, 21 Jan. 1921.

B. DONK.

Zwervende Aalscholvers. De heer S. Visser te Wolvega bericht ons, dat in 1920 een troep aalscholvers voor het eerst gebroed hebben in het Sparrebosch tusschen de Linde en Oldeholtgade, in gezelschap van de reigers, die daar geregeld nestelden. Sedert zijn de hooge boomen van dat bosch gekapt en nu zullen de vogels wel een andere broedplaats betrekken. Willen onze Friesche lezers eens speciaal naar hen uitzien? Er is ook al sinds jaren een aalscholverbroedplaats in Gaasterland tusschen Rijs en Kippenburg en ook komen er wel in het Oranjewoud. Vermoedelijk zijn er wel meer in Friesland dan wij weten, nomaden, het eene jaar hier, het andere daar, juist zooals de éne talrijke kolonie, die zich in 1891 op Texel in een eendenkooi kwam vestigen. T.

Mossel op Krabben. — Dit najaar vonden wij op de IJmuider pieren eenige strandkrabben waarop een jonge mossel was vastgegroeid, een paar keer *in* de kieuwholte, één keer onder het achterlijf. — Op den duur wat lastig. — Weet iemand hier meer van?

Dr. METZELAAR.

GEVRAAGD:

Verkade Albums: **Lente, Herfst** en **Naardermeer**, leeg of gevuld, nette ex. Aanb. aan H. A. SCHOUTEN, Witte Singel 92, Leiden.

Een aquarium gevraagd. Brieven met opgave van grootte, prijs en uiterlijk ervan aan J. ELEMA, Avenhorn (N.H.),

Onze Vlinders, van Ter Haar, 2e druk, en een **Objectief No. 8**, firma Leitz, Wetzlar. Brieven onder prijsopgave bij C. G. G. J. VAN STEENIS, Ferdinand Bolstraat 5, Utre.ht.

AANGEBODEN:

De Lev. Natuur Jaarg. 12 in band / 2.—; Jrg. 13 en 14 samen ingebonden / 3.50, Jrg. 15, 16, 17, 18, 19, 20 en 21 in bnd. à / 2.50; Jrg. 22 in bnd. à / 3.—, Jrg. 23 en 24 in aflev. à / 2.50, alles als nieuw. Verder Verkade's albums: Lente, Zomer, Herfst, Winter, Blonde duinen, Bonte wei, Bosch en Heide, Naardermeer à / 2.—; Baan's album insecten geb. à / 2.—. Vracht voor koper. Ruim 200 plaatjes van versch. Verkade's Alb. tegen vergoed. port. Adres: MEV. DORGELO, Krugerlaan 5, Baarn.

Band 10 van 't standaardwerk von Naumann over eenden, mat alle platen, gebonden, nieuwste uitgave. Prijs / 15, ook ruilen voor een Band van Keulemann of Bd. Naumann oudere uitgave, C. BATS, Wieringen.